

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 2006 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на азбест при работа
(ДВ, бр. 71 от 2006 г.)

§ 1. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.
2. Създава се ал. 2:

„(2) Когато изискванията на Наредба № 10 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества при работа (ДВ, бр. 94 от 2003 г.) са по-благоприятни за безопасността и здравето на работещите по ал. 1, се прилагат тези изисквания.“

§ 2. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.
2. Създават се ал. 2 и 3:

„(2) Списък на лицата по ал. 1 се публикува на официалната интернет страница на регионалната здравна инспекция, на чиято територия се намира съответният обект за разрушаване и/или отстраняване на азбест или азбестосъдържащи материали.

(3) Списъкът по ал. 2 съдържа:

1. наименование на лицето, ЕИК;
2. адрес на обекта, на който се извършва разрушаване и/или демонтаж;
3. очаквана продължителност на дейностите.“

§ 3. В чл. 5 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и се изменя така:

„(1) Националният осигурителен институт води регистър на всички случаи на медицински диагностицирани свързани с азбеста професионални заболявания съгласно изискванията на Наредбата за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести, приета с ПМС № 168 от 2008 г. (ДВ, бр. 65 от 2008 г.).“

2. Създава се ал. 2:

„(2) Примерен списък на заболяванията, които могат да бъдат причинени от експозиция на азбест, се съдържа в т. 3 на приложение № 1.“

§ 4. В чл. 6 ал. 1 се изменя така:

„(1) При всяка дейност, при която е вероятно да съществува риск от експозиция на прах от азбест или от материали, съдържащи азбест, този риск се оценява така, че да бъдат определени естеството и степента на експозицията на работещите на прах, възникващ от азбест или материали, съдържащи азбест, и да бъде отдаден приоритет на отстраняването на азбеста или на материалите, съдържащи азбест, пред други форми на използване на азбест.“

§ 5. В чл. 7 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Преди започването на работа по разрушаване, поддръжка или ремонт в помещения, построени преди 1 януари 2005 г., работодателите предприемат всички подходящи мерки, за да установят наличието на материали, за които се предполага, че съдържат азбест, по-специално чрез събиране на информация за сградите от собственика на сградата, от етажната собственост или от лицата, упражняващи право на собственост или на ползване, от други работодатели, както и от други източници.“

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) При липса на информация по ал. 1 работодателят осигурява проучване от квалифициран оператор за наличието на материали, съдържащи азбест. Работодателят започва работа, след като е получил резултатите от проучването. Работодателят предоставя при поискване на друг работодател резултатите от проучването.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 6. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „Областна инспекция по труда“ (Д „ОИТ“) и регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве (РИОКОЗ)“ се заменят с „Дирекция „Инспекция по труда“ (Д „ИТ“) и регионалната здравна инспекция (РЗИ)“.

2. В ал. 2:

а) точка 1 се изменя така:

„1. местонахождението на работната площадка и когато е необходимо, конкретните зони, в които ще се извършва работата;“

б) в т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „включително по отношение на защита и деконтаминация на работещите, обезвреждане на отпадъци и обмен на въздух, когато се работи в затворени пространства;“

в) точка 4 се изменя така:

„4. списък на работещите, които ще работят на съответния обект, индивидуалните удостоверения за обучение на работещите и датата на последната оценка на здравното състояние на работещите по реда на чл. 14;“

г) в т. 6 накрая се поставя запетая и се добавя „включително преглед на използваното оборудване.“

3. Създава се ал. 5:

„(5) Информацията по ал. 2, т. 4 се съхранява от органите по ал. 1 не по-дълго от необходимото, за да се гарантира, че работещите, които извършват свързана с азбест работа, са подходящо обучени предвид дългосрочните последици от азбеста за здравето им.“

§ 7. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „чл. 19“ се заменят с „тази наредба“.

2. В ал. 2, т. 3 думите „по ал. 4“ се заменят с „по ал. 5“.

3. В ал. 3:

а) в т. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „като предприема следните примерни мерки:

а) потискане на отделянето на азбестов прах;

б) засмукване на азбестовия прах при източника;

в) непрекъснато утаяване на азбестовите влакна, намиращи се във въздуха;“

б) създават се нови т. 3 и 4:

„3. работещите се подлагат на подходяща процедура за деконтаминация;

4. за работата, извършвана в затворени пространства, се осигурява подходяща защита;“

в) досегашните т. 3, 4 и 5 стават съответно т. 5, 6 и 7;

г) създава се т. 8:

„8. след приключване на работата по разрушаване или отстраняване на азбеста отсъствието на рискове от експозиция на азбест на мястото на работа се потвърждава чрез необходимото проучване и измервания, преди да бъдат възобновени други дейности.“

4. В ал. 4 думите „т. 5“ се заменят с „т. 7“.

5. В ал. 6 думите „по ал. 1 до 4“ се заменят с „по ал. 1 до 5“.

§ 8. В чл. 11, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В текста преди т. 1 думите „чл. 19“ се заменят с „тази наредба“.

2. Създава се т. 4:

„4. при работа, извършвана в затворени пространства, загражденията трябва да са херметически затворени и с осигурена механична вентилация за екстракция.“

§ 9. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, в текста преди т. 1 думите „чл. 19“ се заменят с „тази наредба, или когато е възможно, материали, съдържащи азбест, които не са били открити преди работата, да са засегнати така, че да генерират прах“.

2. В ал. 4 след думите „климатичните условия“ се добавя „редовни“, а думите „когато е подходящо“ се заличават.

§ 10. В чл. 15 се правят следните изменения:

1. В ал. 5 думата „работник“ се заменя с „работещ“.

2. В ал. 6 думите „РИОКОЗ и Д „ОИТ“ се заменят с „РЗИ и Д „ИТ“.

§ 11. Член 17 се изменя така:

„Чл. 17. Изискванията по чл. 9 могат да не се прилагат, когато:

1. експозицията на работещите е спорадична и с ниска интензивност;

2. от резултатите от оценката на риска е видно, че относимата гранична стойност, определена в тази наредба, няма да бъде превишавана за въздуха в зоната на работа;

3. работата е свързана със:

а) краткотрайни дейности по поддръжката, които не се извършват постоянно и при които се използват само нетрошливи материали;

б) демонтаж без повреждане на материали с ненарушена цялост, в които азбестовите влакна са здраво свързани в матрица;

в) капсуловане или запечатване на азбестосъдържащи материали, които са в добро състояние;

г) мониторинг и контрол на въздуха и вземане на проби за установяване дали конкретен материал съдържа азбест."

§ 12. В чл. 18 ал. 3 и 4 се изменят така:

„(3) Съдържанието на обучението трябва да бъде в съответствие с нормативните изисквания, ясно и лесно разбираемо за работещите, да дава възможност за придобиване на необходимите знания и умения, свързани с профилактиката и безопасността, и приложими на мястото, където се извършва работата.

(4) Минималните изисквания по отношение на съдържанието, продължителността и честотата на обучението и документацията, свързана с него, са определени в приложение № 1а."

§ 13. Член 19 се отменя.

§ 14. Създава се чл. 19а:

„Чл. 19а. (1) Работодателят осигурява условия, при които работещите не са експонирани на концентрации, които превишават:

1. 0,002 влакна на cm^3 , измерена като средно претеглена по време концентрация за 8-часов референтен период, като за целите на измерването се вземат предвид влакна с дължина, по-голяма от пет микрометра, ширина, по-малка от три микрометра, и съотношение между дължината и ширината, по-голямо от 3:1, и не се включват влакната, по-малки от 0,2 микрометра; или

2. 0,01 влакна на cm^3 , измерена като средно претеглена по време концентрация за 8-часов референтен период, като за целите на измерването се вземат предвид и влакната, по-малки от 0,2 микрометра.

(2) Преброяването на влакната по ал. 1 се извършва чрез електронна микроскопия или чрез алтернативен метод, който осигурява еквивалентни или по-точни резултати."

§ 15. В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „чл. 19" се заменят с „тази наредба", а думата „редовно" се заменя с „на редовни интервали по време на конкретни оперативни фази".

2. В ал. 2 думите „с азбест или азбестосъдържащи материали" се заменят с „получена от азбест или от материали, съдържащи азбест."

3. В ал. 4 думите „в съответствие с ал. 6" се заличават.

4. В ал. 5 след думата „изчисления" се поставя запетая, а думите „на средно претеглени по време стойности" се заменят с „представени като средна претеглена стойност за определен референтен период".

5. Алинеи 6, 7 и 8 се отменят.

§ 16. В допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. В § 1 т. 1 се изменя така:

„1. „Азбест“ са следните влакнести силикати, които са класифицирани като канцерогени от категория 1А в съответствие с част 3 от приложение VI към Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етиктирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ, L 353, 31.12.2008 г.):

а) азбест, актинолит, CAS № 77536-66-4;

б) азбест, грунерит (амозит), CAS № 12172-73-5;

в) азбест, антофилит, CAS № 77536-67-5;

г) азбест, хризотил, CAS № 12001-29-5;

д) азбест, крокидолит, CAS № 12001-28-4;

е) азбест, тремолит, CAS № 77536-68-6.“

2. Създават се § 1а и 1б:

„§ 1а. За подпомагане прилагането на изискванията на наредбата работодателите използват разработените от Европейската комисия насоки.

§ 1б. С тази наредба се въвеждат разпоредбите на Директива 2009/148/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (ОВ, L 330, 16.12.2009 г.) и Директива (ЕС) 2023/2668 на Европейския парламент и на Съвета от 22 ноември 2023 г. за изменение на Директива 2009/148/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (ОВ, L 2023/2668, 30.11.2023 г.).“

§ 17. В приложение № 1 към чл. 14, ал. 3 т. 3 се изменя така:

„3. Експозицията на свободни азбестови влакна може да предизвика най-малко следните заболявания:

1. азбестоза;

2. мезотелиом;

3. карцином на белия дроб;

4. гастроинтестинален карцином;

5. карцином на ларинкса;

6. карцином на яйчниците;

7. доброкачествени плеврални заболявания.“

§ 18. Създава се приложение № 1а към чл. 18, ал. 4:

„Приложение № 1а към чл. 18, ал. 4

Минимални изисквания за обучение

Работещите, които са или има вероятност да бъдат изложени на прах от азбест или материали, съдържащи азбест, преминават задължително обучение, отговарящо на следните минимални изисквания:

1. Обучението се провежда при започване на работа и впоследствие при установяване на допълнителни нужди от обучение.

2. Продължителността на обучението, не по-малка от 8 часа, съответства на задачите на съответните работещи.

3. Обучението се провежда от лица с подходяща квалификация и образование.

4. Всеки работник, който е преминал обучението успешно, получава удостоверение за обучение, в което се посочва:

а) датата на обучението;

б) продължителността на обучението;

в) съдържанието на обучението;

г) езикът на обучението;

д) името, квалификацията и данните за контакт на инструктора или на институцията, предоставила обучението, или и на двете.

5. Обучението е теоретично и практическо и обхваща най-малко следното:

а) приложимата нормативна уредба;

б) свойствата на азбеста и неговото въздействие върху здравето, включително синергичното въздействие с тютюнопушенето;

в) видовете продукти или материали, които е вероятно да съдържат азбест;

г) операциите, които могат да доведат до експозиция на азбест и значението на профилактичния контрол за свеждане до минимум на такава експозиция;

д) практиките за безопасна работа, контрол и защитни средства;

е) подходящата роля, избора, подбора, ограниченията и правилното използване на предпазните средства, като се обръща специално внимание на средствата за респираторна защита;

ж) процедури при аварии;

з) процедурите за деконтаминиране;

и) процедурите за обезвреждане на отпадъците;

й) изискванията в областта на медицинското наблюдение.

6. Обучението се адаптира във възможно най-голяма степен към особеностите на професията на работещите и специфичните за тази професия задачи и методи на работа.

7. Работещите, които извършват дейности по разрушаване или отстраняване на азбест, трябва да преминат обучение, в допълнение към обучението по т. 5, относно използването на технологично

оборудване и машини за ограничаване на отделянето и разпространението на азбестови влакна по време на работните процеси в съответствие с тази наредба.”

§ 19. Приложение № 2 към чл. 18, ал. 5 се изменя така:

„Приложение № 2 към чл. 18, ал. 5

.....
.....

(наименование на предприятието и поделението)

УДОСТОВЕРЕНИЕ
№/.....

за проведено обучение по чл. 18 от Наредба № 9 от 2006 г. за защита на работещите от рискове,
свързани с експозиция на азбест при работа
на.....
..... ,

(име, презиме, фамилия)

на длъжност
.....
.... ,
месторабота
.....
.....

(звено, цех, отдел, служба и др.)

Проведено обучение на
..... Г.
Продължителност уч. часа.

Език.....
.....
Тема на обучението/.....
Провел обучението:
.....

(име, организация, данни за контакт)

Протокол № /..... г.

(подпис на ръководителя, органа по БЗР)

Удостоверението се съхранява в личното досие на работещия.”

Преходни и заключителни разпоредби

§ 20. (1) Наредбата влиза в сила от 21 декември 2025 г. с изключение на § 14, който влиза в сила от 21 декември 2029 г.

(2) До 20 декември 2029 г. работодателите следят да не се допуска излагане на работещите на концентрация на азбест във въздуха, превишаваща 0,01 влакна на cm^3 , измерена като средно претеглена стойност за 8-часов референтен период (TWA). За целите на измерването се вземат предвид влакна с дължина, по-голяма от пет микрометра, ширина, по-малка от три микрометра, и съотношение между дължината и ширината, по-голямо от 3:1. Преброяването на влакната може да

се извършва чрез фазовоконтрастен светлинно-микроскопски метод или чрез електронно-микроскопски методи, без да се вземат предвид влакната с диаметри, по-малки от 0,2 микрометра.

(3) До 20 декември 2029 г. при прилагането на чл. 10, 11, 12, 17 и 20 по отношение на граничните стойности се вземат предвид стойностите по ал. 2.

Министър на труда и социалната политика: **Борислав Гуцанов**
Министър на здравеопазването: **Силви Кирилов**

7722